ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

13. september 2006 *

Kohtuasjas T-226/01,

CAS Succhi di Frutta SpA, asukoht Castagnaro (Itaalia), esindajad: advokaadid G. Roberti, F. Sciaudone ja A. Franchi,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: C. Cattabriga ja L. Visaggio, keda abistas advokaat A. Dal Ferro,

kostja,

mille esemeks on komisjoni 7. veebruari 1996. aasta määruse (EÜ) nr 228/96, mis käsitleb Armeenia ja Aserbaidžaani elanikkonnale puuviljamahla ja -moosi tarnimist (EÜT L 30, lk 18), raames võetud komisjoni 22. juuli 1996. aasta otsusega C (96) 1916 ja 6. septembri 1996. aasta otsusega C (96) 2208 väidetavalt tekitatud kahju hüvitamise hagi,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud N. J. Forwood ja S. S. Papasavvas,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. jaanuari 2006. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Komisjon võttis nõukogu 4. augusti 1995. aasta määrust (EÜ) nr 1975/95 Gruusia, Armeenia, Aserbaidžaani, Kõrgõzstani ja Tadžikistani elanikkonnale põllumajandussaaduste tasuta tarnimise meetmete kohta (EÜT L 191, lk 2) ja komisjoni 18. augusti 1995. aasta määrust (EÜ) nr 2009/95, milles sätestatakse üksikasjalikud eeskirjad sekkumisvarudest pärit põllumajandussaaduste ja -toodete tasuta tarnimiseks Gruusiale, Armeeniale, Aserbaidžaanile, Kõrgõzstanile ja Tadžikistanile vastavalt nõukogu määrusele nr 1975/95 (EÜT L 196, lk 4), kohaldades 7. veebruaril 1996. aastal vastu määruse (EÜ) nr 228/96, mis käsitleb Armeenia ja Aserbaidžaani elanikkonnale puuviljamahla ja -moosi tarnimist (EÜT L 30, lk 18, edaspidi „pakkumiskutse teadaanne").

2 Määruse nr 228/96 artikli 1 kohaselt:

„Käesolevaga kuulutatakse välja pakkumismenetlus maksimaalselt 1 000 tonni puuviljamahla, 1 000 tonni kontsentreeritud puuviljamahla ja 1 000 tonni puuviljamoosi tarnimiseks määruse I lisas esitatud tingimustel [...]" [mitteametlik tõlge]

3 Määruse nr 228/96 artikli 3 lõike 2 punkti a alusel märgib pakkuja pakkumises iga partii kohta pakkumise esemeks olevate teenuste ja toodetega seotud kõikide kulude eest tasumiseks turult kõrvaldatud puuviljade koguse, mida pakkuja kohustub oma valdusesse võtma.

4 Määruse nr 228/96 I lisa järgi puudutasid partiid nr 1, 2 ja 5 vastavalt 500 netotonni õunamahla, 500 netotonni 50%-lise kontsentreeritud õunamahla ja 500 tonni erinevatest puuviljadest valmistatud moosi tarnimist; kõnealuste partiide osas olid kõrvaldamisele kuuluvateks puuviljadeks õunad. Partiid nr 3, 4 ja 6 puudutasid vastavalt 500 netotonni apelsinimahla, 500 netotonni 50%-lise kontsentreeritud apelsinimahla ja 500 tonni erinevatest puuviljadest valmistatud moosi tarnimist; kõnealuste partiide osas olid kõrvaldamisele kuuluvateks puuviljadeks apelsinid.

5 Hageja esitas 15. veebruari 1996. aasta kirjaga pakkumise partiide nr 1 ja 2 kohta, pakkudes võtta nimetatud partiide tarnimise eest tasuna vastu asjaomastest kogustest vastavalt 12 500 tonni ja 25 000 tonni õunu.

6 Äriühingud Trento Frutta SpA ja Loma GmbH pakkusid vastavalt partii nr 1 osas 8 000 tonni õunte vastuvõtmist ja partii nr 2 osas 13 500 tonni õunte vastuvõtmist. Lisaks märkis Trento Frutta, et vajaliku õuntekoguse puudumise korral võib ta vastu võtta virsikuid.

7 Komisjon edastas 6. märtsil 1996 Itaalia sekkumisametile (l'Azienda di Stato per gli Interventi nel Mercato Agricolo, edaspidi „sekkumisamet") teate nr 10 663, mille kohaselt otsustati partiide nr 1, 3, 4, 5 ja 6 tarnimise leping sõlmida viimatimainituga; teate koopia edastati ka Trento Frutta'le. Nimetatud teate järgi saab Trento Frutta tasuna esmajärjekorras järgmised turult kõrvaldatavate puuviljade kogused:

— partii nr 1:
8 000 tonni õunu või teise võimalusena 8 000 tonni virsikuid;

— partii nr 3:
20 000 tonni apelsine või teise võimalusena 8 500 tonni õunu või 8 500 tonni virsikuid;

— partii nr 4:
32 000 tonni apelsine või teise võimalusena 13 000 tonni õunu või 13 000 tonni virsikuid;

— partii nr 5:
18 000 tonni õunu, või teise võimalusena 18 000 tonni virsikuid;

— partii nr 6:
45 000 tonni apelsine või teise võimalusena 18 000 tonni õunu või 18 000 tonni virsikuid.

8 Komisjon edastas 13. märtsil 1996 sekkumisametile teate nr 11 832, mille kohaselt otsustati partii nr 2 tarnimise leping sõlmida Loma'ga.

9 Komisjon võttis 14. juunil 1996 vastu otsuse C (96) 1453 Armeenia ja Aserbaidžaani elanikkonnale puuviljamahla ja -moosi tarnimiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 228/96 (edaspidi „14. juuni 1996. aasta otsus"). Vastavalt kõnealuse otsuse teisele põhjendusele ilmnes sekkumismenetluse lõppemise järel, et võrreldes vajalike kogustega on turult kõrvaldatud kogused väikesed, samas kui kõrvaldamismenetlus on põhimõtteliselt lõppenud. Seetõttu oli kõnealuse otsuse täitmiseks vajalik lubada pakkumismenetluse võitnud ettevõtjatel soovi korral võtta õunte ja apelsinide asemel tasuks teisi turult kõrvaldatud puuvilju, võttes arvesse asjaomaste puuviljade töötlemise võrdväärsusest sõltuvaid eelnevalt kindlaks määratud koguseid.

10 14. juuni 1996. aasta otsuse artikkel 1 nägi ette, et turult kõrvaldatud puuviljad antakse võitnud pakkujate (st Trento Frutta ja Loma) käsutusse nende taotlusel, võttes arvesse järgmisi asenduskoefitsiente:

„a) üks tonn virsikuid ühe tonni õunte kohta;

b) 0,667 tonni aprikoose ühe tonni õunte kohta;

c) 0,407 tonni virsikuid ühe tonni apelsinide kohta;

d) 0,270 tonni aprikoose ühe tonni apelsinide kohta".

11 Komisjon võttis 22. juulil 1996 vastu otsuse C (96) 1916 Armeenia ja Aserbaidžaani elanikkonnale puuviljamahla ja -moosi tarnimiseks vastavalt määrusele (EÜ)

nr 228/96 (edaspidi „22. juuli 1996. aasta otsus"). Vastavalt kõnealuse otsuse kolmandale põhjendusele ei ole virsikute jaoks ettenähtud kogused otsuse täitmiseks piisavad. Seetõttu oleks asjakohane lubada ka võitnud pakkujatele tarnimise eest tasuks saadavate õunte asendamine nektariinidega.

12 22. juuli 1996. aasta otsuse artikkel 1 nägi ette, et turult kõrvaldatud puuviljad antakse Trento Frutta ja Loma käsutusse nende taotlusel, võttes arvesse asenduskoefitsienti 1,4 tonni nektariine ühe tonni õunte kohta.

13 Hageja palvel 26. juulil 1996. aastal kokku kutsutud kohtumisel komisjoni põllumajanduse peadirektoraadi talitustega esitas hageja oma vastuväited komisjoni poolt lubatud õunte ja apelsinide asendamisele teiste puuviljadega, ning ta sai 14. juuni 1996. aasta otsuse koopia.

14 Hageja esitas 2. augustil 1996 komisjonile Padova ülikooli põllundus-metsandusalade ja nende haldamise osakonna (Dipartimento Territorio e Sistemi Agro-Forestali) koostatud tehnilise aruande teatud puuviljade majanduslike asenduskoefitsientide kohta puuviljamahla tegemisel.

15 Komisjon võttis 6. septembril 1996 vastu otsuse C (96) 2208, millega muudeti 14. juuni 1996. aasta otsust Armeenia ja Aserbaidžaani elanikkonnale puuviljamahla ja -moosi tarnimiseks vastavalt määrusele (EÜ) nr 228/96 (edaspidi „6. septembri 1996. aasta otsus"). See otsus oli suunatud Prantsuse Vabariigile, Kreeka Vabariigile, Itaalia Vabariigile ja Hispaania Kuningriigile. Kõnealuse otsuse teise põhjenduse kohaselt on ühelt poolt Kaukasuse elanikkonnale tarnitava puuviljamahla valmistamiseks kasutatavate õunte ja apelsinide ja teiseks nimetatud toodete tarnimise eest tasuks saadavate turult kõrvaldatud virsikute võrdsemaks asendamiseks kogu virsikute kõrvaldamise ajavahemikul asjakohane muuta 14. juuni 1996. aasta otsuses

esitatud koefitsiente. Uusi koefitsiente kohaldatakse üksnes puuviljadele, mida võitnud pakkujad ei olnud toodete tarnimise eest tasuna veel saanud.

16 6. septembri 1996. aasta otsuse artikli 1 kohaselt muudetakse 14. juuni 1996. aasta otsuse artikli 1 punkte a ja c järgnevalt:

„a) 0,914 tonni virsikuid ühe tonni õunte kohta;

b) 0,372 tonni virsikuid ühe tonni apelsinide kohta".

17 Hageja esitas kaks tühistamishagi: 6. septembri 1996. aasta otsuse peale (registreeritud numbri T-191/96 all) ja 22. juuli 1996. aasta otsuse peale (registreeritud numbri T-106/97 all).

18 Esimese Astme Kohus tühistas 14. oktoobri 1999. aasta otsusega liidetud kohtuasjades T-191/96 ja T-106/97: CAS Succhi di Frutta *vs.* komisjon (EKL 1999, lk II-3181, edaspidi „kohtuotsus CAS *vs.* komisjon") 6. septembri 1996. aasta otsuse kohtuasjas T-191/96 ja lükkas kohtuasjas T-106/97 hagi vastuvõetamatuse tõttu tagasi. Kohtuasjas T-191/96 nõustus Esimese Astme Kohus sisuliselt tühistamishagi esimese väitega, leides, et õunte ja apelsinide asendamine virsikutega on pakkumiskutse teadaande ühe põhitingimuse oluline muutmine, mida otsuse aluseks olevad normid ette ei näinud ning tähendab seetõttu pakkumiskutse teadaande ning läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete rikkumist (punktid 74–82).

19 Komisjon esitas 21. detsembril 1999 eespool punktis 18 viidatud kohtuotsuse CAS *vs.* komisjon peale apellatsioonkaebuse, mis registreeriti numbri all C-496/99 P.

20 Hageja esitas 25. septembril 2001 käesoleva kahju hüvitamise hagi.

21 Esimese Astme Kohtu teise, laiendatud koja esimehe 17. juuli 2003. aasta määrusega peatati pärast poolte ärakuulamist käesolevas asjas menetlus vastavalt Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 77 punktile a seniks, kuni Euroopa Kohus teeb otsuse kohtuasjas C-496/99 P.

22 Euroopa Kohus jättis 29. aprilli 2004. aasta otsusega kohtuasjas C-496/99 P: komisjon *vs.* CAS Succhi di Frutta (EKL 2004, lk I-3801, edaspidi „kohtuotsus komisjon *vs.* CAS") komisjoni esitatud tühistamishagi eespool punktis 18 viidatud kohtuotsuse CAS *vs.* komisjon peale sisuliselt rahuldamata. Seetõttu jätkati käesolevas kohtuasjas menetlust.

23 Esimese Astme Kohtu palvel esitasid pooled oma märkused käesoleva kohtuasja edasise kulu kohta, võttes arvesse eespool punktis 22 viidatud kohtuotsust komisjon *vs.* CAS.

Poolte nõuded

24 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— mõista hageja kasuks välja hüvitis 22. juuli ja 6. septembri 1996. aasta otsustega talle tehtud kahju eest, mille suuruseks hinnatakse 1 385 163 eurot (2 682 049 410 Itaalia liiri);

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

25 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

26 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ühenduse lepinguväliselt vastutusele võtmine EÜ artikli 288 teise lõigu tähenduses eeldab, et samaaegselt esinevad järgmised tingimused: institutsioonidele etteheidetava käitumise õigusvastasus, kahju tegelik tekkimine ja põhjusliku seose olemasolu väidetava käitumise ja tekkinud kahju vahel (Euroopa Kohtu 2. juuli 1974. aasta otsus kohtuasjas 153/73: Holtz & Willemsen *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1974, lk 675, punkt 7, ja Esimese Astme Kohtu 3. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas T-19/01: Chiquita Brands jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-315, punkt 76).

27 Kuna need kolm vastutuse tuvastamise tingimust on kumulatiivsed, piisab kahju hüvitamise hagi rahuldamata jätmiseks nendest ühe puudumisest (Euroopa Kohtu 9. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-257/98 P: Lucaccioni *vs.* komisjon, EKL 1999, lk I-5251, punkt 14, ja Esimese Astme Kohtu 6. detsembri 2001. aasta otsus kohtuasjas T-43/98: Emesa Sugar *vs.* nõukogu, EKL 2001, lk II-3519, punkt 59).

28 Kõigepealt väidab hageja eespool punktis 22 viidatud kohtuotsusele komisjon *vs.* CAS tuginedes, et Euroopa Kohus on juba tunnustanud tema õigust kahju hüvitamisele, kuna viimane otseselt tunnustas hageja huvi 6. septembri 1996. aasta otsuse tühistamiseks, sest tellija võimaliku seadusrikkumise tuvastamine võib olla aluseks võimalikule kahju hüvitamise hagile, millega nõuetekohaselt taastatakse hageja suhtes eelnevalt valitsenud olukord (punkt 83).

29 Esiteks märgib Esimese Astme Kohus, et Euroopa Kohtu asjaomane hinnang anti hageja tühistamishagi vastuvõetavuse hindamise raames ning sellega ei saa ette kindlaks määrata ühenduse vastutuse olemasolu käesoleva hagiga vaidlustatud otsuse õigusvastasuse tuvastamise alusel.

30 Teiseks lähtub Euroopa Kohtu poolt välja toodud kahju hüvitamise hagi hageja olukorrast pakkumismenetluse raames, kui on rikutud võrdse kohtlemise põhimõtet, nagu see on tuvastatud eespool punktis 18 viidatud kohtuotsuses CAS *vs.* komisjon. Tuleb aga märkida, et käesolevas hagis ei ole hageja viidanud temaga lepingu sõlmimata jätmisega talle kahju tekitamisele, vaid talle kui võitnud pakkujatega samal turul tegutsevale ettevõtjale tekkinud kahjule.

31 Neil asjaoludel tuleb lükata tagasi argument, mille kohaselt eespool punktis 22 viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* CAS on käesolevas asjas siduv.

32 Viidatud õigusrikkumiste osas väidab hageja, et 22. juuli 1996. aasta ja 6. septembri 1996. aasta otsused, mis esiteks näevad ette toodete tarnimise eest tasuks saadavate õunte asendamise virsikute ja nektariinidega ning teiseks sätestavad asendamisel aluseks võetavad koefitsiendid, rikuvad mitmeid norme. Esiteks rikutakse nendega pakkumiskutse teadaannet ning läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid,

nagu on tuvastatud eespool punktis 18 viidatud kohtuotsuses CAS *vs.* komisjon, millega nimetatud põhjendustel tühistati 6. septembri 1996. aasta otsus. Teiseks rikutakse nendega määrusi nr 1975/95 ja 2009/95 seeläbi, et komisjon nägi vastupidiselt nimetatud määrustes sätestatule ette selliste puuviljade omavahel asendamise, mis ei kuulu samasse puuviljagruppi. Kolmandaks on nende otsuste puhul tegemist EÜ artiklite 33 ja 34 ning nõukogu 18. mai 1972. aasta määruse (EMÜ) nr 1035/72 puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 118, lk 1) ja nõukogu 28. oktoobri 1996. aasta määruse (EÜ) nr 2200/96 puu- ja köögiviljaturu ühise korralduse kohta (EÜT L 297, lk 1; ELT eriväljaanne 03/20, lk 55) rikkumisega selles osas, milles need sisuliselt keelavad põllumajandusturu häirete ning konkurentsimoonutuste tekitamist.

33 Kahju osas väidab hageja, et tal tuli Trento Frutta hindadele vastamiseks kohaldada virsikutest ja nektariinidest valmistatud toodetele tootmiskuludest madalamat müügihinda. Ta märgib, et tekkinud kahjum seisneb kasumi teenimise puudumises, sh normaalse kasumimarginaali kaotamises. Ta taotleb ka menetluskulude ning oma õiguste kaitseks kasutatud nõustamisteenuste kulude hüvitamist.

34 Seoses põhjusliku seosega märgib hageja sisuliselt, et esialgselt toodete tarnimise eest tasuks saadavate õunte asendamisega virsikute ja nektariinidega ning asendamisel aluseks võetavate koefitsientidega on Trento Frutta saanud suure koguse virsikuid ja nektariine väga madala hinnaga. Nimetatud võitnud pakkuja häirib turgu virsikutest ja nektariinidest valmistatud toodete väga madala, igal juhul hageja tootmiskuludest madalama hinnaga müümisega. Viimane väidab, et tal tuli tegevuse jätkumise tagamiseks müüa kahjumiga.

35 Esimese Astme Kohus leiab, et käesoleva kahju hüvitamise hagi puhul tuleb väidetavalt müügiga alla omahinna tekitatud kahju hüvitamise küsimust käsitleda eraldi hageja õiguste kaitseks kantud kulude näol tekitatud kahju hüvitamise küsimusest.

Õigus kahju hüvitamisele, mis tekkis alla omahinna müügi tõttu

36 Esimese Astme Kohus leiab, et käesoleval juhul on põhjendatud uurida, kas väidetavate seaduserikkumiste ning väidetava kahju vahel on põhjuslik seos.

37 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale peab EÜ artikli 288 teise lõike kohase põhjusliku seose tuvastamiseks asjaomase institutsiooni väidetava rikkumise ja väidetava kahju vahel olema otsene põhjuslik seos ning kohustus seda tõendada lasub hagejal (Esimese Astme Kohtu 30. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-149/96: Coldiretti jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1998, lk II-3841, punkt 101, ja viidatud kohtupraktika). Ühendust saab vastutavaks pidada üksnes sellise kahju eest, mis tuleneb piisavalt otseselt asjaomase institutsiooni õigusvastasest käitumisest (vt eelkõige Euroopa Kohtu 4. oktoobri 1979. aasta otsus liidetud kohtuasjades 64/76 ja 113/76, 167/78 ja 239/78, 27/79, 28/79 ja 45/79: Dumortier Frères jt *vs.* nõukogu, EKL 1979, lk 3091, punkt 21; Esimese Astme Kohtu 18. septembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-168/94: Blackspur jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 1995, lk II-2627, punkt 52). Esimese Astme Kohtul tuleb ühenduse vastutuse välistamiseks kontrollida ega raskused, millega hageja on asjaomasel turul kokku puutunud, ei tulene just nimelt viidatud õigusrikkumistest (vt analoogia põhjal Euroopa Kohtu 30. juuni 2005. aasta otsus C-295/03 P: Alessandrini jt *vs.* komisjon, EKL 2005, lk I-5673, punkt 57).

38 Käesoleval juhul on asjakohane uurida, kas 22. juuli 1996. aasta ja 6. septembri 1996. aasta otsused, milles nende ainsaks eesmärgiks oli esmalt toodete tarnimise eest tasuks saadavate õunte asendamine virsikute ja nektariinidega ning teiseks asendamisel aluseks võetavate koefitsientide kindlaksmääramine, on tegelikult põhjustanud väidetava kahju.

39 Pooled on eriarvamusel selles osas, kas puuviljade asendamise ja asenduskoefitsiendi kindlaksmääramisega tekitatud kahjulike tagajärgede hindamisel tuleb võtta arvesse

kõiki puuvilju, mida Trento Frutta peab saama, s.o 65 000–85 000 tonni virsikuid ja nektariine — seda väidet toetab hageja — või üksnes väidetavalt üleliigset kogust, mis saadi liiga soodsa asenduskoefitsiendi kohaldamise tõttu; seda väidet toetab komisjon.

40 Tuleb meenutada, et hüvitatav on üksnes ühenduse asjaomase institutsiooni õigusvastasest käitumisest piisavalt otseselt tulenev kahju (vt eespool punkt 37). Kuna puuviljade asendamine puudutab puuviljade enamikku, mida Trento Frutta peab saama, tuleb selle väidetava õigusvastasuse tagajärgede analüüsimisel võtta arvesse kõiki puuvilju. Asenduskoefitsientide osas aga tuleb nende võimaliku õigusvastasuse kahjustavate tagajärgede analüüsis lähtuda vaid puuviljakogustest, mida see õigusvastasus puudutab, st lähtuma peab üksnes puuviljadest, mida väidetavalt väär koefitsient puudutab.

Puuviljade asendamine

41 Esialgu ette nähtud õunte ja apelsinide asendamise kohta virsikute ja nektariinidega märkis hageja oma kirjalikes märkustes üksnes seda, et nimetatud asendamise tulemusel on Trento Frutta saanud suure koguse virsikuid ja nektariine väga madala hinnaga.

42 Esiteks, kohtuistungil esitatud küsimustele selle kohta, millega võis asjaomane asendamine iseenesest põhjustada kahju peale asjaolu, et sellega nähti ette vaidlustatud asenduskoefitsiendid, vastates väitis hageja ühelt poolt, et ilma asendamiseta oli virsikute ja nektariinide töötlemise turg selline, mida pakkumismenetlus ei mõjutanud, sest seda turgu neis ei käsitletud, ning teiselt poolt väitis

hageja, et Trento Frutta sai virsikuid ja nektariine seitse korda oma töötlemisvõimsusest rohkem ning pidi kolmandate isikutega sõlmima puuviljade töötlemise allhankelepinguid. Kuna saadud kogused ületasid oluliselt Trento Frutta töötlemisvõimsust, pidi viimane kasutama väga agressiivset äristrateegiat. Selle asendamisega tehti Trento Frutta'le „kingitus", mis võimaldas viimasel enda positsioone virsikute ja nektariinide töötlemise turul märkimisväärselt tugevdada ja olulist kasu saada, samas kui varem oli see üksnes väheoluline ettevõtja.

43 Samale küsimusele vastates märkis komisjon, et ei ole saanud aru kuidas asendamine, jättes kõrvale koefitsientide õigsuse küsimuse, kahju tekitas.

44 Hageja selgitustest ilmneb, et viimane kaebab tegelikult olukorra üle seista silmitsi virsikute ja nektariinide töötlemise turul tugeva konkurentsiga, mille eest ta oleks sel turul puuviljade asendamata jätmisel olnud kaitstud.

45 Esimese Astme Kohus nendib esmalt, et Trento Frutta'le pakkumismenetluses ette nähtud kohustuste täitmise eest tasuks eraldatavate puuviljade asendamisega on komisjon sellise tasumisega vältimatult mõjutanud turgu, mis ei olnud pakkumismenetluses ette nähtud. Samuti on pakkumiskutse tingimustest nähtuvalt kindel, et võitnud pakkuja või kolmas isik töötleb tasuks saadud puuviljad teisesteks toodeteks (mahl, püree või moos) ja viib asjaomased tooted turule.

46 Samas tuleb märkida, et kui asjaomane tasumine oleks toimunud esialgselt ette nähtud puuviljades ja asendamist ei oleks toimunud, oleksid võitnud pakkujad samal viisil käitunud ning seega oleksid kooskõlas ühenduse õigusaktiga tekitanud

asjaomasele turule samu tagajärgi, ilma et nendel turgudel tegutsevate ettevõtjate majanduskahju oleks hüvitatav. Selles osas tuleb märkida, et käesoleva hagi raames ei ole asjaomase pakkumismenetluse enda osas toodud välja mingit õigusvastasust ega konkreetselt selle asjaolu osas, et tasumine oli ette nähtud turult kõrvaldatud puuviljadega. Samuti ei ole vaidlustatud Trento Frutta edu pakkumismenetluses.

47 Seoses väidetava tegeliku hinnaga, millega Trento Frutta väidetavalt sai asjaomased puuviljad, tuleb meelde tuletada, et pakkumiskutse teadaanne nägi ette, et iga partii antakse pakkumismenetluse korras pakkujale, kes esitab kõige soodsama pakkumise, st kes küsib kõige väiksemat puuviljakogust vastutasuna oma kohustuse eest töödelda ja tarnida asjaomastesse riikidesse iga partii kohta täpsustatud mahla ja moosi koguseid. Samuti tuleb märkida, et sel viisil tasuks saadud puuviljad vastavad võitnud pakkuja normaalsele tasule, mis põhiosas vastab nimetatud kohustuste täitmise kulule ning ka normaalsele kasumimarginaalile.

48 Eeltoodust tulenevalt ei ole eelduslikult ühtki põhjust järeldada, et Trento Frutta sai puuvilju soodushinnaga, sest võitnud pakkuja esitas tasuks küsitud puuviljade koguse osas kõige soodsama pakkumise. Pakkumismenetluses teda saatnud edu näitab vastupidi just põhimõtteliselt seda, et ta sai oma kohustuste täitmise eest tasuks puuvilju kõige väiksemas koguses, mis on igal juhul väiksem teiste pakkujate poolt küsitud kogustest. Nimelt esitas Trento Frutta ligikaudu poole madalama pakkumise kui hageja (vt eespool punktid 5 ja 6).

49 Seoses niimoodi Trento Frutta käsutusse antud puuviljade kogustega tuleb märkida, et asendamine ei muutnud iseenesest asjaomase pakkumismenetluse alusmehhanismi, milleks on ületootmise tõttu turult kõrvaldatud puuviljade eraldamine võitnud pakkujatele. Ühelt poolt tuleb märkida, et selline mehhanism eeldab

tingimata kõnealuste puuviljade olemasolu asjaomasel turul kõigi ettevõtjate kohta suurtes kogustes, sest kõnealused puuviljad kõrvaldati turult, kuna kõrvaldamishinnaga ei olnud neil ostjat. Teisalt eeldab selline mehhanism kõnealuste puuviljade olemasolu asjaomasel turul enne nende kõrvaldamist hinnaga, mis on tegeliku kõrvaldamishinnaga umbkaudu sama. Turul, millelt ületootmisega põhjustatud hindade languse tõttu tooteid kõrvaldatakse, lähenevad hinnad paratamatult kõrvaldamise hinnale, mis toob kaasa kõrvaldamise. Sellest tuleneb, et hagejal nagu igal teisel ettevõtjal oli võimalik omandada puuvilju hinnaga, mis on võrdne võitnud pakkuja saadud puuviljade väärtusega ja samuti oli ületootmise tõttu võimalik omandada sama suuri koguseid asjaomaseid puuvilju. Kui võitnud pakkujatel on töödeldud toodete turu teiste ettevõtjatega võrreldes endiselt konkurentsieelis, siis võlgnevad nad selle üksnes pakkumismenetluses nende esitatud pakkumiste soodsamatele tingimustele võrreldes teiste pakkujatega.

50 Eeltoodust tuleneb, et ei ole tõendatud väide, mille kohaselt asendamine andis võitnud pakkujatele lisakonkurentsieelise, võrreldes koduturgudel makstud tasuga. Esiteks, eeldades, et asenduskoefitsiendid tagasid majandusliku võrdsuse ühelt poolt apelsinide ja õunte ning teisalt poolt virsikute ning nektariinide vahel, kanti puuviljade asendamisega virsikutele ning nektariinidele üle pakkumiskutses määratletud õige hinnamääratlus. Teiseks ei viita miski sellele, et Trento Frutta tehingu majanduslik võit sõltub saadavate puuviljade liigist, olgugi et viimane tundus soovivat saada makstud virsikutes. Kolmandaks, majanduslikku võrdsust endiselt eeldades, sai Trento Frutta asjaomased märkimisväärsed puuviljakogused sellepärast, et see pakkuja võitis pakkumismenetluse viie kuuest pakkumismenetluse objektiks olnud partii osas, ilma et seda oleks vaidluse alla seatud.

51 Teiseks väitis hageja kohtuistungil, et pakkumiskutse kohase tarnimiskohustuse täitmise eest tasuks saadavate õunte kogus oli võrreldes töötlemistööstusele mõeldud kogu õuntekogusega minimaalne, samas virsikute osas oli see suhe oluline.

52 Selle argumendiga tundub hageja väitvat, et pakkumiskutse kohasel tasumisel oleks olnud teistsugused tagajärjed vastavalt seda tasu puudutavatele turgudele. Esimese Astme Kohtul ei ole poolte esitatud andmeid arvesse võttes võimalik hinnata sellest argumendist tulenevaid tagajärgi. Hageja väitis, ilma et oleks tõendatud vastupidist, et Trento Frutta'le maksmisele kuuluvad 65 000–85 000 tonni virsikuid ja nektariine moodustavad 70% Itaalia nende puuviljade töötlemise turust. Komisjon väitis, ilma et samuti oleks tõendatud vastupidist, et need kogused moodustavad 0,8% Itaalia värskete puuviljade turust. Värskete õunte või töötlemiseks mõeldud õunte turgude kohta ei ole andmeid esitatud. Ainsad toimikus olevad tõendid õunte turu kohta näitavad, et asjaomasel aastal kõrvaldati kõnealuseid puuvilju Itaalia turult palju vähem kui virsikuid ja nektariine. Kuna tõendamiskoormis lasub hagejal, tuleb see argument tagasi lükata.

53 Kolmandaks väitis hageja, et kuna Trento Frutta võis teada pakkumiskutse kuupäevast alates, et talle tasutakse virsikutega ja ta teadis selles pakkumismenetluses osalemise kulusid, võimaldas see tal spekulatiivselt käituda. Virsikute saamise osas sai hageja aga kindel olla vaid komisjoni 14. juuni 1996. aasta otsusest alates. Samuti ei nähtu toimikus olevatest tõenditest, mil viisil võis teave saadavate puuviljade kohta võimaldada normaalsest enam spekulatiivselt käitumist, st enam, kui selliste puuviljade töötlemiseks ja nendest valmistatavate toodete müügiks vajalik. Pakkumismenetluses osalemise kulude teadmise kohta tuleb märkida, et teave nende kohta oli hiline ja ebakindel, sest komisjon lubas endale asenduskoefitsientide muutmise näol tasu korduvat muutmist. Lisaks ei viita miski sellele, et väidetav konkurentsieelis tuleneb puuviljade asendamisest. Olenemata turust, millel tasumine pidi toimuma, teadsid võitnud pakkujad ette, et nad saavad puuvilju hinnaga, mis võrdub maksimaalselt kõrvaldamise hinnaga (vt eespool punkt 49). Peale selle on hageja ise määratlenud virsikute ja nektariinide turgu kui eriti läbipaistvat, mis tähendab, et teave hindade kohta pakub vähest huvi. Lõpuks tuleb märkida, et ka hageja sai nimetatud teavet väga varakult, sest tal oli võimalik oma vaidega asjaomast menetlust enne 26. juulit 1996 vaidlustada (vt eespool punkt 13).

54 Eeltoodust järeldub, et ei ole mingil viisil tõendatud, et Trento Frutta võidetud pakkumismenetluse väidetavad soodsad tagajärjed tulenevad puuviljade asendamisest ja mitte otse pakkumismenetlusest, eeldades seejuures, et vastavate asenduskoefitsientide kindlaksmääramisega on säilinud puuviljade majanduslikult korrektne asendamine.

Asenduskoefitsiendid

55 Vaidlustatud otsustega ette nähtud asenduskoefitsientide kohta märgib hageja oma menetlusdokumentides, et õunte ja virsikute ning õunte ja nektariinide asendamise liiga soodsad koefitsiendid olid väidetava kahju tekkimise olulisim põhjus.

56 Esimese Astme Kohus märgib esiteks, et väidetav hageja kahju peab otseselt tulenema asenduskoefitsientide õigusvastasusest (vt eespool punkt 37). Seetõttu tuleb õigusvastasuse tagajärgede analüüsimisel võtta arvesse üksnes viidatud õigusvastasusega — eeldades, et see on tõendatud — hõlmatud puuviljakoguseid, st puuviljakoguseid, mis olid suuremad õige koefitsiendi alusel välja arvutatavatest kogustest.

57 Esiteks, kui hagejalt küsiti kohtuistungil, kas ta kinnitab seda, et ta ei vaidlusta apelsinide ja virsikute ning apelsinide ja nektariinide asendamise koefitsienti, siis vastas ta, et sellise küsimuse alus langeb asendamise õigusvastasuse tõttu ära. Seetõttu tuleb järeldada, et nimetatud koefitsiendi vaidlustamata jätmisel peetakse viimast õigeks. Seega ei ole esialgselt apelsinidega tasustamisele kuuluvate partiide nr 3, 4 ja 6 puhul asendamine õigusvastast tasumist põhjustanud.

58 Teiseks, partiide nr 1 ja 5 osas nähtub toimikust, et võitnud pakkujatele makstava tasu osadeks jaotamise tõttu on Trento Frutta 29. jaanuaril 1997 saanud nende partiide eest, st kõige enam 1996. aasta kohta, millal ainukesena väidetavat kahju tekitati, 5 611 tonni virsikuid ja 4 317 tonni nektariine.

59 Eeldades, et nimetatud kogused määrati kindlaks hageja poolt vaidlustatud koefitsientide alusel (st 6. septembri 1996. aasta otsuse alusel sätestatud koefitsiendi 0,914 tonni virsikuid ühe tonni õunte kohta ja 22. juuli 1996. aasta otsuse alusel sätestatud koefitsiendi 1,4 tonni nektariine ühe tonni õunte kohta), sai Trento Frutta hageja soovitud koefitsiente kohaldades (st koefitsient 0,704 tonni virsikuid ühe tonni õunte kohta ja koefitsient 1,25 tonni nektariine ühe tonni õunte kohta) üleliigselt umbes 1 800 tonni virsikuid või nektariine.

60 Mingil viisil ei ole tõendatud, et võib-olla oli neil üleliigsel 1 800 tonnil hageja väidetud turuhäireid põhjustav mõju.

61 Esiteks, koguse osas rajas hageja oma argumendi asjaolule, et Trento Frutta tekitas turuhäireid nende saadud 65 000–85 000 tonni virsikute ja nektariinidega, mis moodustavad 70% Itaalia asjaomase tööstuse töödeldavast kogusest. Esiteks sai Trento Frutta asjaomasel aastal kõiki partiisid kokku arvutades vaid 21 000 tonni virsikuid ja nektariine. Peale selle ning nagu seda on eespool märgitud, saavad kahju põhjustada üksnes need kogused, mis on antud õigusvastaselt. Sellest järeldub, et väidetavat kahju said põhjustada üksnes üleliigselt saadud 1 800 tonni, mitte 65 000–85 000 tonni, mida pidi kokku saama. Kuigi tuleb möönda, et virsikute ja nektariinide töötlemise turust 70% moodustavad kogused mõjutavad teataval määral seda turgu, ei näita selline argumentatsioon, et asjaomased 1 800 tonni, mis

ümberarvutatult moodustavad umbes 1,8% neist 100 000 tonnist, mis moodustavad asjaomase turu, võivad nimetatud mõju omada. Enamgi veel, siseriikliku turu aluseks võtmine ei ole täiesti asjakohane, sest hageja tunnistas, et Trento Frutta tegutses ka väljaspool siseriikliku turgu.

62 Teiseks on hageja hinna osas välja arvutanud, et Trento Frutta teenuse eest tasuks saadavate puuviljade majanduslik väärtus võrdub virsikute eest 62,48 liiri kilo kohta ja nektariinide eest 51,44 liiri kilo kohta, samas kui tema ise maksis virsikute eest 260 liiri kilo kohta ja nektariinide eest 180 liiri kilo kohta. Mööndes, et võimalikud üleliia saadud tonnid on võrdelised saadavate tonnide hinnaalandusega, kujutavad asjaomased 1 800 tonni sellist hinnaalandust kogu 1996. aastal saadud 21 000 tonni puuviljade kogusest, mis muutub väheoluliseks, kui arvestada saadavate puuviljade kogust, sh need, mis saadi õige hinna eest esialgu ette nähtud apelsinide asendamisel. 1 800 tonni on võrdne alla 9%-lise hinnaalandusega. See võimalik 9%-line hinnaalandus ei seleta hinnavahet hageja väidetava ostuhinna (260 liiri kilo virsikute eest ja 180 liiri kilo nektariinide eest) ja Trento Frutta suhtes arvutatud ostuhinna vahel (62,48 liiri kilo virsikute eest ja 51,44 liiri kilo nektariinide eest). Lisaks on komisjon esitanud arved, mis tõendavad, et teataval ajahetkel 1996. aastal oli puuviljade hind 70 ja 90 liiri kilo vahel. Samuti on hageja möönnud, et virsikute ja nektariinide hind on väga kõikuv. Sellest tuleneb, et võimalik 9%-line hinnaalandus ei ole proportsionaalne asjaomaste puuviljade väga suurte hinnakõikumistega ning väidetava kahjuga, mis tuleneb põhiosas puuviljade hinnast.

63 Kolmandaks, kuna võimaliku eelise tase on nii madal, on seda raske pidada väidetavaks kahjuks. Miski ei tõenda seda, et nimetatud eelis ei muutunud puuviljade töötlemise kulude, mis hageja esitatud andmete järgi on veidi vähem kui 50% töödeldud toodete kulust, taustal olematuks. Esiteks on hageja kindlalt väitnud, et Trento Frutta töötlemiskulud ei saa ühelgi juhul olla madalamad tema omadest. Seetõttu saab kõnealuse võitnud pakkuja konkurentsieelis olla vaid väga väike. Teiseks peab ettevõtjatele, kes on hageja väitel Trento Frutta eest teostanud suurema osa saadud puuviljade töötlemisest, tagama töötlemiskulude eest

normaalse kasumitaseme. Sellest tulenevalt muutub väidetav eelis minimaalseks ega või olla väidetava kahju põhjuseks.

64 Neljandaks ja viimaseks tuleb märkida, et kui eeldada, et Trento Frutta'l on hagejaga võrreldes konkurentsieelis, siis on see oluliselt madalam normaalsest 15-protsendilisest kasumitasemest, mida hageja võttis aluseks kantud kahju arvutamisel ning on igal juhul väiksem võrreldes asjaomases sektoris esinevate äririskidega. Seega ei ületa kahju äritegevusvabadust, mis Trento Frutta'l igal juhul oli.

65 Eeltoodust tulenevalt ei põhjenda käesoleval juhul, mil tooraine hind on väga muutuv ning võitnud pakkuja on osutanud õiglast konkurentsi, asenduskoefitsientidest tulenev võimalik eelis väidetavat kahju tekkimist.

Järeldus alla omahinna müügiga tekitatud kahju hüvitamise kohta

66 Sellest tulenevalt ja isegi eeldades, et majanduslike tagajärgede tekkimine on kahju vormis, mis tuleneb Trento Frutta kohaldatavatest madalatest hindadega põhjustatud turuhäiretest, tõendatud, ei ole hageja nende tagajärgedega põhjustatud kahju kandmist teisel viisil tõendanud, kui viidanud võitnud pakkujate õiguspäraselt teenitud edule, ilma et tasuna ette nähtud õunte ja apelsinide asendamist virsikute või nektariinidega või sätestatud asenduskoefitsiente võiks käsitleda nende majanduslike tagajärgede otseste põhjustena või nende tekkimisele teataval määral kaasa-aitajatena.

67 Eeltoodud järeldustest faktiliste asjaolude kohta tuleneb, et väidetavad õigusrikkumised on põhjustanud väidetava kahju. Nii tuleb eespool punktis 27 viidatud kohtupraktikast tulenevalt hagi jätta rahuldamata osas, milles sellega taotletakse väidetavalt alla omahinna müümisega hagejale tekitatud kahju hüvitamist, sest kõnealuste õigusrikkumiste ja asjaomase kahju vahel puudub piisavalt otsene põhjuslik seos.

Õigus hageja õiguste kaitseks kantud kahju hüvitamisele

68 Hageja väidab, et tema õiguste kaitseks tehtud tehnilise ja õigusliku abi kulud on otseselt seotud viidatud õigusrikkumistega ning seega hüvitatav kahju. Kohtuistungil hindas ta kõnelause kahju suuruseks 28 628 eurot, võttes arvesse tema kantud kulude hüvitamist eespool punktis 18 viidatud kohtuotsuse CAS *vs.* komisjon raames. Ta esitas Esimese Astme Kohtule hindamiseks ka võimaluse tunnustada pakkumismenetluses osalemise kulusid vastavalt Esimese Astme Kohtu 17. märtsi 2005. aasta otsuse kohtuasjas T-160/03: AFCon Management Consultants jt *vs.* komisjon (EKL 2005, lk II-981) kohasele hiljutisele kohtupraktikale.

69 Esimese Astme Kohus tuletab meelde, et kohtumenetluses kantud poolte kulusid kui selliseid ei käsitleta menetluskuludest eraldi hüvitatava kahjuna (vt Esimese Astme Kohtu 14. septembri 2005. aasta määrus kohtuasjas T-140/04: Ehcon *vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-3287, punkt 79, ja vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. juuni 1999. aasta otsus kohtuasjas C-334/97: komisjon *vs.* Montorio, EKL 1999, lk I-3387, punkt 54). Hoolimata hageja enne kohtumenetlust olulisel määral tehtud õigusalasest tööst, tuleb tuletada meelde, et kodukorra artiklis 91 nimetatud „menetlusega" peetakse silmas üksnes Esimese Astme Kohtu menetlust, jättes seejuures välja kohtueelse menetluse (vt eespool viidatud määrus Ehcon *vs.* komisjon, punkt 79, ja Esimese Astme Kohtu 24. jaanuari 2002. aasta määrus kohtuasjas T-38/95 DEP: Groupe Origny *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-217, punkt 29, ja viidatud kohtupraktika). Seetõttu on selliste kulude hüvitatavuse tunnustamine vastuolus nende kulude

mittehüvitatavusega, mis tekivad kahju hüvitamise hagi raames kohtueelses menetluses, mis tuleneb eespool viidatud kohtupraktikast.

70 Seetõttu tuleb hageja õiguste kaitse kulude näol tekitatud kahju hüvitamise taotlust käsitleda kohtukulude otsuse raames.

71 Pakkumismenetluses osalemise kulude hüvitamise taotluse osas tuleb märkida, et eespool punktis 68 viidatud kohtuotsuses AFCon Management Consultants jt *vs.* komisjon tunnustati õigust pakkumismenetluses osalemisega kantud kulude hüvitamisele olukorras, mil tuvastatud rikkumised moonutasid olemuslikult pakkumismenetlust ning mõjutasid hageja võimalusi saada kõnealune leping (punktid 99 ja 102). Käesoleval juhul aga ei ole pakkumismenetlust vaidlustatud ega väidetud, et hageja on kaotanud võimaluse, kui võtta arvesse selle pakkumismenetluse järgseid sündmusi. Kuna ei ole tuginetud pakkumismenetlust käsitleva otsuse, mis on esitatud 6. märtsi 1996. aasta ja 13. märtsi 1996. aasta teatistes, õigusvastasusele ja kuna võimaluse kaotamisega ei ole väidetavat kahju tekitatud, siis ei ole alust tunnustada eespool punktis 68 viidatud kohtuotsuse AFCon Management Consultants jt *vs.* komisjon alusel õigust kahju hüvitamisele.

72 Eeltoodust tuleneb, et taotlus hageja õiguste kaitseks kantud kahju hüvitamisele tuleb jätta rahuldamata.

Üldine järeldus

73 Hagi tuleb jätta rahuldamata, kuna hageja väidetava kahju, mille moodustavad alla omahinna müügiga tekitatud kahju ja hageja õiguste kaitseks kantud kahjud, hüvitamise taotlus tuleb jätta rahuldamata.

Kohtukulud

74 Vastavalt kodukorra artikli 87 lõikele 2 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja hagejalt.

Pirrung Forwood Papasavvas

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. septembril 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

E. Coulon

Koja esimees

J. Pirrung